

Патриарх Кирил Български и църковната реформа

По коледните празници често си задаваме въпроса защо българите празнуват Коледа на 25 декември, а някои други православни народи честват този празник на 7 януари. Малцина знаят, че това се дължи на реформата в църквата, осъществена от патриарх Кирил Български. В България григорианският календар е въведен през 1916 г. Тогава след 31 март веднага следва 14 април. Българската православна църква обаче запазва Юлианския календар чак до 20 декември 1968 г., когато приема новоюлианския календар, а стария юлиански календар продължават да използват Руската, Сръбската, Йерусалимската и Грузинската църква.

55 ГОДИНИ ОТ ПРОВЪЗГЛАСЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА ПАТРИАРШИЯ

На 8 май 1953 г. в София тържествено е открит Третият църковно-народен събор. На 9 май съборът приема с някои малки промени устава на БПЦ, а на 10 май 1953 г. официално е провъзгласена Българската православна църква за патриаршия, а за патриарх е избран с вишегласие Пловдивският митрополит Кирил. През пролетта на 1962 г. българска църковна делегация начело с патриарх Кирил посещава Цариградската вселенска патриаршия, източните патриаршии Йерусалимска, Антиохийска и Александрийска, Гръцката православна църква, включително и Света гора – Атон. Тогава възобновената Българска патриаршия официално е призната от предстоятелите на Йерусалимската патриаршия и на Гръцката църква.

КАЛЕНДАРНАТА РЕФОРМА В БЪЛГАРИЯ

Светият синод на БПЦ начело с патриарх Кирил решава на 22 декември 1967 г. да възприеме новия календар, считано от 20 декември 1968 г., т. е. в навечерието на Коледа по новия стил. На 21.VII.1968 г. излиза специално „Послание до клира и всички чедра на Българската православна църква“, в което се обявява календарната реформа като факт, вече станал по „общо желание на клира и миряните“ или по „общо желание на вярващия народ“. Календарчето за 1969 г. излиза с „указание за църковно празнуване дните в края на месец декември 1968 г. във връзка с въвеждане на новия календар“. От него личи че дните от Месецо̀слова между 6.XII ст.ст./19.XII н.ст. и 20.XII ст.ст./2.I н.ст. са „изчезнали“, а след денят Никулден (ст. ст.) веднага следва предпразненство на Рождество Христово и св. Игнатий Богоносец, т. е. са прескочени 13 дни и Рождественският пост е съкратен. Някои синодални архиереи възразявали през време на заседанията, като са изтъквали, че тази реформа е нередна. Патриарх Кирил отговорил, че е пита-

на Руската църква и е взето нейното съгласие. Факт е, че съгласие е дал само Ленинградският митрополит Никодим, както и българските държавни и партийни власти. Възприемането на новия календар не среща масова и организирана съпротива, но недоволни имало както в България, така и в Русия. Руското православие и до ден днешен признава само юлианския календар. БПЦ мотивирова смяната на стария с новия стил с необходимостта от синхронизиране на църковния и гражданския календар и с факта, че новият календар е по-точен от астрономическа гледна точка. Посочва се, че всички православни църкви с изключение на Руската, Сръбската и нашата са приели този календар. Така БПЦ заменя юлианския с т. нар. новоюлиански (наричан също ревизиран юлиански, изправен или новоправославен) календар и оттогава българите празнуват Рождество с по-голямата част от християнския свят.

(Г.Б.)

Кирил (Константин Марков Константинов) е духовник, историк и обществен деятел, пловдивски митрополит, пръв патриарх на Българската православна църква, след възстановяването на патриаршеския ѝ статут в 1953 г. Роден е на 3 януари (стар стил) 1901 г. Родителите му са от албански произход и албанското му име е Коста Пачу. От 1914 г. до 1918 г. учи в Софийската семинария, а след това следва богословие в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, в Белград и в Загреб и го завършва в Черновци (дн. в Украйна). Патриарх Кирил защитава докторат в 1927 г. и получава степен „доктор по богословие“. През 1928–1930 г. специализира философия в Берлин. Приема монашество още като студент. През 1936 г. е въздигнат за Стобийски епископ, а през 1938 г. е избран за главен секретар на Светия синод и ръкоположен за пловдивски митрополит. През 1938 г. оглавява с екзарх Стефан и митр. Неофит Видински българската интелигенция в протести и акции против депортирането на българските евреи в хитлеристка Германия. През 1943 г. дръзва да се опълчи на властите, за да спаси подготвените за депортиране в лагерите на смъртта пловдивски евреи. Митрополит Кирил поема събраните за депортиране евреи под своя закрила и заявява, че ако ги натоварят във вагоните, той ще легне пред влака. От 1950 г. членува в Световния съвет на мира. На 10 май 1953 г. оглавява възстановената Българска патриаршия, след като е избран на църковно-народен събор за патриарх и софийски митрополит. От 1970 г. академик, „Доктор хонорис кауза“ на Софийската, Московската и Санкт Петербургската духовни академии. Умира на 7 март 1971 г. година и е погребан в Бачковския манастир „Успение Богородично“. През 2002 г. е провъзгласен от благодарните евреи за Праведник на света в Йерусалим (заедно с екзарх Стефан I) заради дейното му участие в спасяването на българските евреи от нацистите.